

PROIECTAREA ȘI OPERAȚIONALIZAREA OBIECTIVELOR CURRICULARE ÎN PROCESUL DEZVOLTĂRII CALITĂȚILOR MOTRICE ALE ELEVILOR CLASELOR GIMNAZIALE

Carp Ion¹

¹Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău

Rezumat. În articolul de față se abordează problema proiectării și operaționalizării obiectivelor curriculare axate pe formarea de competențe psihomotrice în cadrul lecțiilor de educație fizică cu elevii claselor gimnaziale, al căror produs final va fi îmbunătățirea indicilor de dezvoltare și manifestare a calităților motrice. În contextul problemei cercetate, esența studiului nostru în sistemul de învățământ curricular bazat pe competențe nu neagă obiectivele, ci vine să intensifice și să extindă nivelul de cunoaștere, de capacități și calități necesare elevului, prin proiectarea și operaționalizarea obiectivelor educaționale concrete orientate spre dezvoltarea calităților motrice de bază. Rezultatele experimentului pedagogic efectuat în vederea constatării nivelului de dezvoltare a calităților motrice la elevii claselor gimnaziale în baza proiectării și operaționalizării corecte a obiectivelor curriculare în cadrul lecțiilor de educație fizică a influențat pozitiv asupra parametrilor cercetați, la care am obținut asemănări semnificative între rezultatele obținute la clasa experimentală și cea martor.

Cuvinte-cheie: educație fizică, proces de instruire, lecție de educație fizică, proiectare didactică, obiective curriculare, calități motrice, dezvoltarea calităților motrice, elevi ai claselor gimnaziale.

Introducere. Reforma curriculară a produs schimbări fundamentale de ordin conceptual și metodologic la nivelul întregului sistem educațional, inclusiv în domeniul educației fizice. Printre aceste schimbări se numără și noua manieră de gândire anticipată a activităților de predare-învățare sau expunerea lor sub formă de proiectare didactică de tip curricular aplicabilă la nivel global, intermediar și operațional.

În acest context, actualitatea și importanța problemei abordate constă în studierea noilor tehnologii de proiectare a obiectivelor operaționale ale lecției, tehnologii care conțin un ansamblu de sarcini referitoare la formarea integrală a competențelor – a cunoștințelor, calităților, capacităților și atitudinilor elevilor.

Dintre multiplele probleme, care apar odată

cu implementarea noilor tehnologii curriculare, cadrele didactice, elevii, părinții își formează concepții despre finalitățile și obiectivele educaționale ale procesului de instruire [2].

Noile abordări ale autorilor [1, 3, 4, 5] vizează formarea la elevi a unui sistem de competențe generale și specifice necesare pentru continuarea studiilor, având menirea să asigure optimizarea integrării sociale și în perspectivă profesională.

Esența studiului nostru în sistemul de învățământ curricular bazat pe competențe nu neagă obiectivele, ci vine să intensifice și să extindă nivelul de cunoștințe, de capacități și calități necesare elevului, prin proiectarea și operaționalizarea obiectivelor educaționale concrete orientate spre dezvoltarea calităților motrice de bază ale elevilor claselor gimnaziale.

Scopul cercetării constă în stabilirea fundamentelor metodologice de proiectare și operaționalizare a obiectivelor curriculare în procesul dezvoltării calităților motrice ale elevilor claselor gimnaziale.

Pentru realizarea scopului și obiectivelor propuse s-au aplicat următoarele metode de cercetare: studiul bibliografic, observarea, convorbirea, experimentul pedagogic, testările și măsurările, metoda anchetei de tip chestionar, metodele statistico – matematice de prelucrare și interpretare a datelor.

Organizarea și desfășurarea cercetării. În scopul îmbunătățirii procesului instructiv-educativ la disciplina educație fizică în ciclul gimnazial, s-a realizat un experiment constatativ bazat pe proiectarea, organizarea și desfășurarea lecțiilor

de educație fizică cu obiective specifice procesului de dezvoltare a calităților motrice. Experimentul a fost organizat în perioada septembrie-octombrie 2015 în cadrul Liceului Teoretic „L. Deleanu” cu elevii claselor a V-a, fiind implicate două clase (20 elevi grupa martor, 20 elevi grupa experiment).

În acest scop, s-a intervenit atât asupra programării, cât și asupra planificării activității la orele de educație fizică din ciclul gimnazial. Au fost stabilite teste și probe menite să evidențieze eficacitatea folosirii acestor proiecte curriculare în lecția de educație fizică. Pentru a stabili nivelul de pregătire motrice al elevilor din ciclul gimnazial, au fost selectate o serie de teste, care au fost aplicate grupelor de control și experimentale.

În clasa martor conținutul activităților didactice s-a proiectat conform curriculumului la compartimentul educație fizică, respectându-se aceleași cicluri de activități.

Pentru clasa experimentală conținutul instructiv-educativ a fost puțin modificat, punându-se accent pe activitățile extracurriculare și implicarea zilnică a elevilor în diverse forme de practicare a exercițiilor fizice. Probele motrice selectate au presupus măsurarea și evaluarea calităților motrice: viteza, forța, coordonarea, dețenta, îndemânarea.

Analiza teoretică și generalizarea informațiilor obținute din literatura de specialitate, referitoare la metodologia operaționalizării obiectivelor curriculare în procesul de dezvoltare a calităților motrice ale elevilor claselor gimnaziale în cadrul lecțiilor de educație fizică, scot în evidență faptul că acest aspect al instruirii impune un studiu aprofundat.

Astfel, în abordarea acestei probleme, s-a plecat de la necesitatea aplicării unei anchete în rândul profesorilor, care poate fi utilă în încercarea de a moderniza și eficientiza procesul instructiv-educativ al lecției de educație fizică la nivelul treptei gimnaziale.

Sondajul sociologic a avut drept scop determinarea metodologiei de operaționalizare a obiectivelor curriculare în procesul de dezvoltare a calităților motrice ale elevilor claselor gimnaziale, care este utilizată în prezent de către profesorii de educație fizică. Conținutul anchetei efectuate în rândul profesorilor a vizat, în mod concret, formarea unei viziuni privind metodologia de operaționalizare a obiectivelor psihomotrice și modul de punere în practică a acestora.

În perioada septembrie-octombrie au fost supuși chestionării 58 profesori de educație fizică din Municipiul Chișinău. Analiza răspunsurilor prezentate de subiecții anchetați permite să constatăm că 33 de profesori (56,83%) au răspuns că ponderea metodologiei de operaționalizare a obiectivelor curriculare în procesul de dezvoltare a calităților motrice ale elevilor claselor gimnaziale în eficientizarea lecției de educație fizică este medie, iar 25 profesori (43,17%) consideră ca ponderea acestora este mare și foarte mare.

Datorită faptului că dezvoltarea calităților motrice a constituit o preocupare constantă a specialiștilor domeniului educației fizice și sportului, care s-a îmbunătățit și format continuu, programele școlare din toate etapele de evoluție a procesului de educațional au prevăzut obiective/conținuturi specifice pentru dezvoltarea acestora, formulându-se cerințe obligatorii de realizat prin sistemul integrativ de lecții.

Rezultatele cercetării. În vederea argumentării nivelului inițial de pregătire a elevilor ciclului gimnazial, s-a urmărit scoaterea în evidență a valorilor educaționale ale elevilor la această vârstă. Performanțele realizate de elevi și notele obținute la diferite probe de control ce determină nivelul de manifestare a calităților motrice prevăzute de sistemul actual de evaluare și apreciere, pot crea o imagine generală asupra eficienței metodelor, mijloacelor și formelor de organizare a lecției de educație fizică.

Unul dintre obiectivele experimentului pedagogic a fost determinarea metodologiei de proiectare a obiectivelor curriculare în procesul de dezvoltare a calităților motrice ale elevilor claselor a V-a (11-12 ani). În acest scop au fost testați 40 elevi din instituția menționată anterior (20 fete și 20 băieți).

Rezultatele experimentului pedagogic efectuat în vederea constatării nivelului dezvoltării calităților motrice la elevii cercetați, în baza operaționalizării obiectivelor curriculare, sunt prezentate în Tabelele 1 și 2.

Tabelul 1. Analiza comparativă a indicilor dezvoltării calităților motrice în cadrul experimentului pedagogic (fete: $n_m = 10$; $n_e = 10$)

Nr. crit.	Teste	Grupe	Valoarea medie (X)	Abaterea medie (σ)	Eroarea mediei (m)	$(C_{v\%})$	Semnificația statistică	
							t	P
1	Alergare de suveică 3x10m (s)	M	9,1	0,16	0,05	1,75	2,85	<0,01
		E	8,9	0,19	0,06	2,13		
2	Din culcat dorsal, ridicarea trunchiului pe verticală, timp de 30 s (nr. de repetări)	M	18	1,62	0,54	9	2,40	<0,05
		E	20	1,94	0,64	9,23		
3	Din sprijin culcat, mâinile pe banca de gimnastică, flotări (nr. de repetări)	M	11	1,62	0,54	14,72	2,40	<0,05
		E	13	1,94	0,62	14,92		
4	Săritura în lungime de pe loc (cm)	M	145	3,24	1,08	0,95	2,31	<0,05
		E	155	3,24	1,08	0,95		
5	Din stînd pe banca de gimnastică, lent, aplecare înainte (cm)	M	+7	1,62	0,54	23,14	2,40	<0,05
		E	+9	1,94	0,64	19,40		

Notă: M – grupa martor; E – grupa experimentală.

Analizând datele centralizate în Tabelul 2 se poate observa că valorile înregistrate la testările inițiale pentru cele cinci probe confirmă existen-

ța unui nivel de pregătire apropiat între cele două grupe de băieți și fete incluși în experimentul pedagogic.

Tabelul 2. Analiza comparativă a indicilor dezvoltării calităților motrice în cadrul experimentului pedagogic (băieți: $n_m = 10$; $n_e = 10$)

Nr. crit	Teste (băieți)	Grupe	Valoarea medie (X)	Abaterea medie (σ)	Eroarea mediei (m)	$(C_{v\%})$	Semnificația statistică	
							t	P
1	Alergare de suveică 3x10m (s)	M	8,4	0,16	0,05	1,90	2,85	<0,01
		E	8,0	0,19	0,06	2,37		
2	Din culcat dorsal, ridicarea trunchiului pe verticală, timp de 30 s (nr. de repetări)	M	23	1,29	0,43	5,60	2,32	<0,05
		E	24	2,27	0,75	9,45		
3	Din atîrnat la bara fixă (priza de sus), tracțiune în brațe (nr. de repetări)	M	5	1,94	0,54	32,4	2,40	0,05
		E	7	3,24	0,64	32,33		
4	Săritura în lungime de pe loc (cm)	M	160	3,24	1,08	2,02	2,37	<0,05
		E	170	3,24	1,08	1,90		
5	Din stînd pe banca de gimnastică, aplecare înainte (cm)	M	+6	1,94	0,64	32,3	2,40	<0,05
		E	+7	1,94	0,64	27,7		

Notă: M – grupa martor; E – grupa experimentală.

După cum se vede din analiza comparativă a rezultatelor inițiale ale manifestării capacităților motrice pentru fetele și băieții din grupele expe-

rimentală și martor (Tabelele 1 și 2) există o diferență a indicilor la toate testele ce definesc nivelul dezvoltării capacităților motrice.

Testele de semnificație statistică pentru dezvoltarea motrice a elevilor din cele două grupe arată că există diferențe între grupele martor și experimentală, fapt ce conduce la concluzia că proiectele care sunt bazate pe obiective operaționale în formarea competențelor sunt bine precizate la nivelul unităților de învățare, pot urmări mai eficient dezvoltarea capacităților motrice și pot influența, în mare măsură, performanțele obținute de grupa experiment.

Diferențele dintre acestea apar în mod evident în cazul testărilor la băieți, la probele: alergare de suveică (3x10m), tracțiuni în brațe, săritura în lungime de pe loc și la fete, la probele de alergare de suveică (3x10m), flotări, săritura în lungime de pe loc, aplecare înainte.

În urma analizei rezultatelor, valoarea mediilor obținute de elevi este mai scăzută decât modelul standard. Astfel, putem constata că performanța realizată de eșantionul studiat se situează la mijlocul baremului la aceste probe, nivelul mediu la fete fiind situat la nivelul notei 7,25, iar la băieți – la nivelul notei 8,12.

Acest rezultat este dat și de faptul că la testările efectuate au participat elevii sănătoși, care participă la toate tipurile de activități școlare și extrașcolare de educație fizică, în conformitate cu planul de învățământ.

Din analiza datelor obținute prin aplicarea testărilor inițiale de pregătire fizică generală a elevilor din ciclul gimnazial, s-a constatat că s-au studiat variabilele dependente în testarea inițială,

prin înregistrarea situației succeselor școlare în comparație cu modelul sistemului actual de evaluare a elevilor la nivel de standarde educaționale la disciplina „Educația fizică”.

Prin intermediul acestor valori, accentul cercetării pedagogice se pune pe stabilirea și elaborarea modulelor de proiecte experimentale focalizate pe aplicarea obiectivelor operaționale de formare a competențelor psihomotrice ale elevilor din învățământul gimnazial.

Analiza rezultatelor obținute în cadrul experimentului constatativ la un eșantion de 40 subiecți privind nivelul inițial de pregătire a elevilor ciclului gimnazial, în comparație cu modelele de stat prezentate de sistemul de evaluare și apreciere, arată un nivel mediu înalt de dezvoltare a acestora la vârsta de 11-12 ani: fetele au obținut o medie situată la nivelul notei 7,7 iar băieții la nivelul notei 8,3.

La finele studiului realizat, concluzionăm că proiectarea și operaționalizarea corectă și bine gândită a obiectivelor curriculare în procesul dezvoltării calităților motrice ale elevilor claselor gimnaziale a influențat pozitiv asupra parametrilor cercetați, diferențele dintre grupele experiment și martor fiind la pragul de 5% ($P < 0,05$).

La cele cinci probe motrice aplicate în cadrul experimentului de constatare se evidențiază un nivel optim de dezvoltare a calităților, se confirmă datele literaturii de specialitate privind dezvoltarea neuniformă și diferită în timp a capacităților de viteză, coordonare, forță, detentă, suplețe.

Referințe bibliografice:

1. Grimalischi T. (2007) Didactica modernă a educației fizice: (dimensiuni, domenii, activități, creații) / Lab. de Cercet. Științifice a Catedrei de Gimnastică. Chișinău: USEFS. 70 p.
2. Grimalischi T., Boian I. (2011) Educația fizică. Ghid de implementare a curriculumului modernizat pentru treapta primară și gimnazială. Chișinău: Liceum. P.8, 60-70.
3. Grif M., Grimalischi T., Grimalischi D. (2012) Model pedagogic de dezvoltare curriculară din perspectiva competențelor de educație fizică. În: Teoria și arta educației fizice în școală: revistă științifico-metodică. Nr. 3(28). Chișinău. P. 29-32.
4. Grif M. (2012) Studiu privind determinarea nivelului de dezvoltare a capacităților motrice la elevii din învățământul gimnazial. În: Cultura fizică: probleme științifice ale învățământului și sportului: Conferința Științifică Internațională a Doctoranzilor. Chișinău: Editura USEFS. P. 77-81.
5. Pogolșa L., Bucun N., Bolbocearu A., Guțu V. ș.a. (2010) Standarde de competență – instrument de realizare a politicilor educaționale. Chișinău: “Prut Caro” SRL. 270 p.